

DOI:10.33617/2522-9680-2019-3-56
УДК 615.322.61.57.014

ВІД ІСТОРІЇ РЕНЕСАНСУ ДО РЕАЛІЙ СЬОГОДЕННЯ КАФЕДРИ

- ¹ Т. П. Гарник, д. мед. н., проф., зав. каф. фітотер., гомеопат. та біоенергоінформац. мед.
- ¹ К. В. Гарник, к. мед. н., доц. каф. фітотер., гомеопат. та біоенергоінформац. мед.
- ¹ В. О. Петріщева, к. фарм. н., доц. каф. фітотер., гомеопат. та біоенергоінформац. мед.
- ¹ Парчамі Газзе Сепідех, к. біол. н., асист. каф. фітотер., гомеопат. та біоенергоінформац. мед.
- ² А. Ю. Ігнатова, аспірант каф. внутр. мед. з основ. кардіол. пульман. та ендокринол.

- ¹ ПВНЗ «Київський медичний університет»
- ² ДЗ «Луганський державний медичний університет», м. Рубіжне

ВГО «Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної медицини України»
ПВНЗ «Київський медичний університет»

Кафедрі фітотерапії, гомеопатії та біоенергоінформаційної медицини – 27 років
ПВНЗ «Київський медичний університет»
20 квітня 2019 р. Київ

24 березня 1993 року, через рік після заснування Київського медичного університету УАНМ, у структурі закладу було створено окремі підрозділи: *кафедра фітотерапії з курсом фармакогнозії, кафедра гомеопатії та кафедра біоенергоінформаційної медицини*. Кожна з них пройшла період свого становлення, розквіту й здобутків і, перш ніж об'єднатися в єдину кафедру, створила власну історію успіху. Так, на початку доводилося нелегко. Адже першопрохідцям завжди найважче. Та коли згуртовуються справжні ентузіасти, їм все до снаги.

ВИТОКИ ОДНІЄЇ РІКИ

Створювати *кафедру фітотерапії з курсом фармакогнозії* тоді ще доценту Тетяні Петрівні Гарник допомагали колеги й однодумці: фармахіміки – доцент Мітченко Ф.А. та доцент Шураєва Т.К., ботаніки – кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник Дудченко Л.Г. та кандидат фармацевтичних наук, доцент Перевозченко І.І., терапевти – кандидат медичних наук, доцент Арістов Л.М. та лікар (асистент) Скачко Б.Б., інші. Колектив кафедри вперше в Україні підготував навчально-методичну базу з викладання фармакогнозії і фітотерапії для студентів медичного, стоматологічного та фармацевтичного факультетів, а також лікарів і викладачів (навчальні програми з фітотерапії та фармакогнозії, навчально-методичні рекомендації для студентів, лекції, банк тестів, контрольних питань, ситуаційних завдань, наочні матеріали: таблиці, слайди, презентації, гербарії та фотоальбоми лікарських рослин, зразки сировини, тощо).

За час існування кафедри було підготовлено і захищено 4 наукових роботи: одна докторська і 3 кандидатських (останні – під безпосереднім керівництвом доктора медичних наук, професора, завідувачки кафедри Т.П. Гарник) щодо наукового обґрунтування застосування ЛЗРП з точки зору доказової медицини.

Нині на кафедрі науково-викладацькою діяльністю займаються професор, 4 доценти та асистенти. Працівники кафедри при підтримці Всеукраїнської громадської організації «Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної медицини України» беруть участь в організації та проведенні міжнародних науково-практичних конференцій, форумів, симпозіумів. До цього часу незмінним очільником кафедри а також президентом Асоціації фахівців з народної і нетрадиційної медицини України

Вони стояли у витоків організації кафедри фітотерапії і забезпечували навчальний процес: зліва направо – Гарник Т.П., Лушина В.І., Дудченко Л.Г., Шураєва Т.К., Трохимчук В.В.

Вони були першими: зліва направо – асист. Скачко Б.Г., лаборант кафедри Приймак Т.М., доц. Шураєва Т.К., асист. Білоусова І.В. (перший випуск і перший захист наукової роботи на ступінь к. мед. н.)

залишається Тетяна Петрівна Гарник.

Кафедра гомеопатії також зробила значний внесок у розвиток цього напрямку в Україні. Перші кроки її становлення (1993-2002 рр.) відбувалися під керівництвом доктора медичних наук, професора Наталії Євгеніївни Костинської, поряд з якою працювали Бовсуновський В., Мартиненко А., Крисюк С., Кіркилевська Л., Морозова Л.

З цього напрямку також була розроблена навчальна програма для студентів (на той час вона охоплювала 120 навчальних годин). Крім гомеопатії, майбутнім лікарям викладали клінічну фармакологію та медичну астрологію, а в подальшому – біоритмологію (викладач Сук Л.). Також студенти вивчали токсичність та побічну дію ліків, поступово перейшовши до опанування основ гомеопатії. Водночас співробітники кафедри проводили курси для лікарів, в тому числі і виїзні, у різних містах України.

Знаковою подією в історії кафедри став вступ України до Міжнародної гомеопатичної ліги у 1997 році, чому сприяла професор Костинська Н.Є., яка й стала першим національним віце-президентом Ліги і впродовж багатьох років представляла гомеопатію України на міжнародному рівні. За цей час на кафедрі було написано 6 книг, захищено 2 дисертації, видано близько 30 методичних розробок, програму навчання для медичного та стоматологічного факультетів.

У 2002 г. завідуючою кафедри гомеопатії стала патофізіолог з 40-літнім стажем, лауреат Державної премії України в галузі науки, кандидат медичних наук, доцент Симеонова Наталія Костянтинівна. Вона гідно продовжила естафету розвитку кафедри – з-під її пера вийшло близько 10 книг з гомеопатії, вона розробила і запатентувала енергоінформаційну голограмну теорію механізму дії гомеопатичних препаратів, упорядкувала нові навчальні програми для студентів, де запропонувала класифікацію гомеопатичних ліків з точки зору типового патологічного процесу.

З 2003 року на кафедрі почали проводити курси з гомеопатії для лікарів за фахом «Лікар народної та нетрадиційної медицини», відтак було розроблено відповідну програму на 156 годин.

З 2007 року і донині відповідальною за дисципліну гомеопатії (у складі кафедри фітотерапії, гомеопатії та біоінформаційної медицини) є кандидат медичних наук, доцент Козименко Тамара Миколаївна – в минулому старший науковий співробітник Інституту геронтології

НАМН України, нині – викладач Міжнародної академії класичної гомеопатії Джорджа Вітулкаса, учасник багатьох семінарів з гомеопатії в Україні й за кордоном.

На сьогодні гомеопатію викладають студентам 4-го курсу медичного факультету (72 години), 3-го курсу стоматологічного (54 години) та 4-го курсу фармацевтичного (46 годин) факультетів. Програма створена на основі базової програми «Основи гомеопатії», затвердженої в 2008 році МОЗ України, а також досвіду викладання дисциплін, набутого за роки діяльності кафедри. Її співробітники активно відвідують міжнародні семінари з гомеопатії, поповнюючи власні знання і передаючи їх своїм послідовникам.

Ще один підрозділ, який у 1993 році починав свій самостійний шлях – кафедра біоенергоінформаційної медицини, яку в 1993-1999 рр. очолював лікар-кардіолог, лікар народної та нетрадиційної медицини Бінат Сергій Герасимович, у 1999-2007 рр. – доктор фізичних наук, професор Курик Михайло Васильович. Після об'єднання кафедр відповідальними за викладання згаданої дисципліни були Кобилянська Розалія Миколаївна (2007-2010 рр.) та доктор медичних наук Гридько Олександр Миколайович (2010-2015 рр.).

На сьогодні куратором дисципліни є асистент кафедри Головаха Марина Олександрівна. Біоенергоінформаційна медицина викладається на медичному, стоматологічному факультетах та факультеті по роботі з іноземними студентами. У 2010 була опублікована монографія «Інформодіагностика та

Доцент Мітченко Ф.А. і асист. Скачко Б. Г.

Перші слухачі і викладачі фітотерапії: асист. Скачко Б.Г. (перший праворуч), над ним – доц. Мітченко Ф.А., поряд – ст. наук. співр. Дудченко Л.Г., зав. каф. Гарник Т.П., 3-й ряд справа – Шураєва Т.К., асист. Білоусова І.В.

Слухачі з викладачами після складання іспиту: доц. Шураєва Т.К. і ст. наук. співр., доц. Дудченко Л.Г.

Перші зустрічі однокурсників із вчителем – доцентом Алексєнко Маргаритою Василівною (друга зліва), яка «прищепила» інтерес до науки і в тому числі до фітотерапії

інформотерапія», яка й лягла в основу методичних розробок з цієї навчальної дисципліни.

Серед перших викладачів нині об'єднаної кафедри варто згадати імена кандидатів фармацевтичних наук, доцентів Мігченко Ф.А., Шураєву Т.К., Перевозченка І.І., Кобзар А.Я., Торхової Т.В., Годорової В.І.; доктора фармацевтичних наук, професора Трохимчука В.В.; доктора медичних наук Дмитрієвої А.В.; кандидатів медичних наук, доцентів Попової В.С., Кави Т.В., Арістова Л.М., Степаненка В.В., Білоусової І.В.; кандидатів біологічних наук, доцентів Дудченко Л.Г., Мельниченко П.В., Лушпи В.І., Оляницької Л.Г.; асистентів кафедри Скачка Б.Г.

Усі вони вписали свої біографії в історію кафедри, віддавши їй роки невтомної праці, творче натхнення, наукові пошуки і прагнення відродити відомі народні й нетрадиційні методи лікування у практиці вітчизняної медицини. Плинув час, змінювалися підходи до викладання дисциплін, реформувалася освітня галузь. Зокрема, після впровадження Болонської системи у вітчизняній вищій школі відбулося об'єднання згаданих кафедр в єдину (під очільництвом д. мед. н., професора Гарник Т.П.). Але славні традиції збереглися й примножуються – тими, хто нині сіє «розумне, добре, вічне» з тисячолітнього досвіду народної і нетрадиційної медицини.

Нині викладачі кафедри викладають студентам медичного та стоматологічного факультетів університету наступні дисципліни: навчально-польова практика «Основи ботаніки з елементами фармакогнозії – введення у народну медицину траволікування (фітотерапію)», «Основи фармакогнозії» (відповідальна за дисципліну – кандидат фармацевтичних наук, доцент Петрищева В.О.), «Основи загальної та клінічної фітотерапії» (відповідальний – кандидат медичних наук, доцент Гарник К.В.); «Основи гомеопатії» (кандидат медичних наук, доцент Козименко Т.М.), «Біоенергоінформаційна медицина» (відповідальна – асистент, лікар Головаха М.О), для англомовних груп «Основи фармакогнозії та фітотерапії» – асистент, канд. біол. наук, Парчамі Газає Сепідех.

ЖИТТЯ НЕ СТОІТЬ НА МІСЦІ

Студенти також очікують від своїх викладачів сучасних знань та інформації, яка випереджає час. Тому наукова діяльність кафедри завжди була у фокусі уваги її керівництва і співробітників.

Головними напрямками наукових пошуків кафедри обрано вивчення ролі біологічно активних речовин у регуляції функціональних можливостей органів та систем організму, а також розробку нових методів і способів діагностики, лікування й профілактики з використанням засобів народної медицини. Реєстр наукових публікацій колективу співробітників кафедри налічує понад 600 наукових статей, у тому числі: у фахових виданнях – 303, тези – 520, методичні рекомендації – 24, інформаційні листи – 6, нововведення – 10, патенти – 14. Також було організовано й і проведено 30 науково-практичних конференцій з міжнародною участю, присвячених розвитку, науково-методичному обґрунтуванню народної і нетрадиційної медицини та її інтегруванню у первинну ланку охорони здоров'я.

Вагомою підмогою нових наукових пошуків та накопичення досвіду є участь співробітників кафедри у наукових міжнародних заходах (Німеччина, Франція, Італія, Боснія-Герцеговина, Китай, Гонконг, РФ, Вірменія, Македонія, Греція, Швейцарія). Керівник кафедри професор Гарник Т.П. показує приклад і в цьому напрямку – вона є співавтором чотирьох монографій, у тому числі «WHO monographs on medicinal plants commonly used in the Newly Independent States (NIS) World Health Organization», Jenewa (2010).

З метою популяризації накопичених знань та досвіду науковці кафедри у 1996 році заснували науково-практичне видання «Фітотерапія в Україні», а у 1999 р. було зареєстровано науково-практичне видання

Перші випускні державні іспити: зліва направо, комісія – Гарник Т.П. (декан), Талько В.І (перший проректор), Ганжа І.М. (голова держ. випускних іспитів), Костинська Н.Є. (зав. каф. гомеопатії)

Перші зустрічі з науковцями та практиками (співробітники кафедри і Товстуха Є.С.) для лікарів, студентів і преси

Співробітники кафедри та ті, хто стояв у витоків Народної медицини: зліва направо – Кірклевська Л.М., Костинська Н.Є., Товстуха Є.С., Гарник Т.П., Пацалюк В.С. – гол. лікар центру народної медицини, м. Запоріжжя

1998 р. перша комісія з акредитації першого випуску студентів (на той час Т.П. Гарник була деканом медичного факультету, єдиного факультету інституту)

«Фітотерапія. Часопис», яке у 2002 р. було атестоване ВАК МОН України як фахове для публікацій основних результатів дисертаційних робіт у галузі медичних, фармацевтичних, біологічних наук. Часопис видається щоквартально, головний редактор – Гарник Т.П., науковий редактор – Туманов В.А., секретар – Шураєва Т.К. Журнал став першим виданням такого профілю не лише в Україні, а й на теренах пострадянського простору. На його шпальтах публікуються статті про результати експериментальних і клінічних досліджень в усіх напрямках медицини, фармації та біології, що відображають досвід роботи лікарів, провізорів і фармацевтів, а також матеріали конференцій, симпозіумів, форумів, виставок тощо. Часопис публікує статті вчених, викладачів, аспірантів, здобувачів різних престижних вузів України: Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, Національного фармацевтичного університету (м. Харків), тощо. Колектив редакції журналу та його автори успішно справляються зі своїм завданням – популяризувати методи народної та нетрадиційної медицини, а також сприяти їх інтеграції в практичну охорону здоров'я і фармацевтику.

КРИЗЬ ТЕРНИ – ДО ЗІРОК

А тим часом у стінах університету вирує повсякденне студентське життя. Тут «куються» кадри, які мають знати і традиційні, і нетрадиційні методи лікування. Останніми опікуються співробітники кафедри фітотерапії, гомеопатії та біоенергоінформаційної медицини. Тут читаються лекції і проводяться практичні заняття, організовано навчально-польову практику для студентів медичного і стоматологічного факультетів (1-5 курс), фармацевтичного (3-4 курс) та факультету по роботі з іноземними студентами. Так само можуть підвищити свої знання лікарі за фахом «Народна та нетрадиційна медицина».

Зокрема, викладання фітотерапії відбувається у три етапи: після першого курсу – навчально-польова практика (*перший етап*), під час проходження якої студенти ознайомлюються з лікарськими рослинами (ЛР) в умовах природного ареалу зростання, готують гербарії, відвідують Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка та ботанічний сад ім. О.В. Фоміна.

Другий етап: студенти 2-го курсу медичного та стоматологічного факультетів опановують основи фармакогнозії, вивчаючи біологічно активні речовини первинного та вторинного біосинтезу ЛР, їх фармакогностичну та фармакотерапевтичну характеристику, освоюють основи раціональної технології приготування лікарських форм із лікарської рослинної сировини, правила збору та заготівлі лікарських рослин.

Третій етап – вивчення дисципліни «Фітотерапія» на третьому та четвертому курсі (протягом року), під час якого студенти знайомляться з особливостями застосування лікарських засобів рослинного походження при різних захворюваннях, а також у стоматологічній практиці. Форма підсумкового контролю на різних етапах навчання: від заліку до складання іспиту.

Така наскрізна, інтегрована система підготовки майбутніх лікарів із поглибленим вивченням фітотерапії як фрагменту фаху «Народна та нетрадиційна медицина» була вперше започаткована 27 років тому у єдиному на той час виші – Київському медичному інституті УАНМ. Тож кафедра відкрила першу золоту сторінку професійної підготовки майбутніх лікарів у цьому напрямку. І це – привід пишатися своїм славним внеском.

На допомогу студентам в опануванні вказаних дисциплін було розроблено навчальні та методичні посібники, які вийшли з-під пера співробітників кафедри: «Системная фитотерапия» (2008 р.), «Ефіроолійні та жиролійні рослини» (2010 р.), «Гірудотерапія» (2010 р.), «Медицинская пиявка в лечеб-

Вони стояли у витоків інституту, кафедр. Спілкування на наукових зібраннях і мить історії

Перше наукове засідання студентського гуртка з фітотерапії і гомеопатії. Головуючі – зав. каф. фітотерапії Гарник Т.П., ліворуч асист. к. мед. н. Арістов Л.М., праворуч – асист. Кіркільєвська Л.М.

Відвідування та співпраця з авторським центром Євгена Товстухи

Студенти і співробітники кафедри завжди раді зустрічі з професіоналами і науковцями – проф., д. мед. н. Щулєнко І. М. (ренесанс фітотерапії – перша наукова робота по вивченню фітозасобів в кардіології і захист на науковий ступінь доктора медичних наук)

27 років ренесансу народної і нетрадиційної медицини в Україні

ной практике» (2010 р.), «Фітотерапія, частина I» для медичного факультету та «Фітотерапія, частина II» для стоматологічного факультету (2013 р.), «Целебные растения (методы и способы лечения)» (2014 р.), «Основи фармакогнозії і фітотерапії» (2015 р.), «Народна і нетрадиційна медицина» (2015 р.), «Современная энциклопедия народной и нетрадиционной медицины» (ч. I, 2016 р., ч. II, 2017 р.). Багато зусиль вкладено у створення цікавих стендів, гербаріїв, фотоальбомів «Лікарські рослинні засоби», які широко інформують студентів і стимулюють їх захоплення альтернативною медициною.

Впродовж останніх 10 років викладачі кафедри взяли участь у розробці державних програм за фахом «Народна та нетрадиційна медицина» (спеціалізація, ПАЦ), які були затверджені МОЗ України, а також у підготовці і виданні двох національних підручників «Клінічна та лабораторна імунологія» (2012 р.) та «Імунологія» (2013 р.).

За час існування кафедри її співробітниками було видано 5 підручників з фітотерапії, 25 методичних посібників, розроблено 12 патентів та близько 800 наукових публікацій у провідних наукових виданнях.

Крім того, на кафедрі створено унікальну можливість для лікарів з вивчення методів НІМ на рівні післядипломної освіти, а саме під час проходження ними спеціалізації за фахом «Народна та нетрадиційна медицина». Ось уже 15 років поспіль кафедра опікується цим напрямком роботи (нині за нього відповідальні доценти Гарник К.В. і Козименко Т.М.). Навчальним планом і навчальною програмою для післядипломної освіти лікарів впроваджені такі дисципліни як фармакогнозія, фітотерапія, гомеопатія, біоенергоінформаційна медицина. Зрештою, ці дисципліни, як і багато інших із циклу «Народна та нетрадиційна медицина», можуть прослухати всі, хто зацікавлений у здоровому способі життя.

Кафедра ПВНЗ «Київський медичний університет» тісно співпрацює з вченими Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, відповідними кафедрами Львівського національного медуніверситету ім. Данила Галицького (д. мед. н., професор Андріюк Л.В.) та Буковинського медуніверситету (д. мед. н., професор Волошин О.І.).

Не менш важливим є інший напрямок діяльності кафедри, яка є клінічною і проводить лікувально-консультативну роботу в імуно-терапевтичному відділенні МКЛ № 1 м. Києва. Тож пацієнти отримують висококваліфіковані консультації від кращих спеціалістів з альтернативних методів лікування, а студенти мають змогу вивчати дисципліни при безпосередньому контакті з хворими, що на сьогодні вважається золотим стандартом підготовки лікаря.

27 років – вік молодості і зрілості, тож за плечима кафедри фітотерапії, гомеопатії та біоенергоінформаційної медицини Київського медичного університету багато здобутків, успіхів і напрацювань, які стали стартом у подальшому розвитку цих напрямків і орієнтиром для інших медичних вишів. У неї багато учнів, які за ці роки стали досвідченими майстрами своєї справи

Студенти мед. факультету після складання іспиту з фітотерапії з асист. к. мед. н. Арістовим Л.М. Перший ряд в центрі – Покавевич І. В. (нині очолює представництво ВООЗ в одній із країн світу)

Урочистості першого випускного 1998 р. у Будинку Кіно – почесні гості та викладачі

Після першої зустрічі і лекції для студентів медичного факультету по фітотерапії з відомим фітотерапевтом Товстухою С.С. та зав. кафедрою фітотерапії Гарник Т.П. Серед студентів – Тен Е.О., яка сьогодні працює неврологом і рефлексотерапевтом у державному шпиталі в Еміратах

Перша наукова конференція з фітотерапії (вивчення дії Поліфітолу) та формуванню особистості майбутнього лікаря. Головуючий – ректор Туманов В.А.

Наукові зустрічі в Ужгороді з професором і директором НДІ Фітотерапії Ганич О.М.: обговорення результатів конференції

Доповідь на студентському науковому засіданні

27 років ренесансу народної і нетрадиційної медицини в Україні

Співпраця з Національним університетом ім. Тараса Шевченка, ін-том фізіології ім. Петра Богача – д. біол. н. Островська Г.В., керівник секції д. мед. н., проф. Фадєєнко Г.Д. (вивчення фітозасобів на рівні штучної мембрани), стендова доповідь Т.П. Гарник

Випуск перших спеціалістів з НІНМ 23.06 2004р

Студенти-стоматологи на практичних заняттях з фітотерапії: праворуч – П.В. Леоненко, нині доктор медичних наук, професор

Співпраця з ботсадом ім. О.В. Фоміна (практика)

Студенти-активні науковці, під час засідання наукового гуртка з фітотерапії. А сьогодні вони прекрасні лікарі, керівники та викладачі

Досягнення розвитку наукової доказової фітотерапії в Україні і отримання нагороди 21.05 2011р- Фоповідеч Гарник Т.П. (Китай Гуаньжоу) та організатор заходу проф., директор клініки (шпиталю та інституту Традиційної медицини на одній території) пан Кліффорд

Асистент, к. біол. наук, Парчамі Газає Селідех

Колектив кафедри фітотерапії, гомеопатії та біоенергоінформаційної медицини ПВНЗ «Київський медичний університет»

і пам'ятають, що в успіху лікаря є два крила – класична й альтернативна медицина. А попереду ще багато сторінок історії кафедри, де з'являться нові славетні імена, традиції, наукові відкриття. Проте важливо пам'ятати про витoki цих здобутків і про тих, хто своєю самовідданою працею заклав у них першу цеглинку і проклав шлях крізь терни до зірок.

УДК 615.322.61.57.014

DOI:10.33617/2522-9680-2019-3-56

Т. П. Гарник, К. В. Гарник, В. О. Петришева, Парчамі Газає Сепидех, А. Ю. Ігнатова

ВІД ІСТОРІЇ РЕНЕСАНСУ ДО РЕАЛІЙ СЬОГОДЕННЯ КАФЕДРИ

Ключові слова: фітотерапія, гомеопатія, біоенергоінформаційна медицина, кафедра, історія.

Автори розкрили історію, методологію становлення однієї із перших кафедр: як навчально-методичної, наукової та лікувальної роботи колективу та алгоритму викладання дисциплін.

Т. П. Гарник, К. В. Гарник, В. А. Петришева, Парчамі Газає Сепидех, А. Ю. Ігнатова

OT ИСТОРИИ РЕНЕССАНСА К НАСТОЯЩИМ РЕАЛИЯМ КАФЕДРЫ

Ключевые слова: фитотерапия, гомеопатия, биоэнергоинформационная медицина, кафедра, история.

Авторы раскрыли историю, методологию становления одной из первых кафедр: как учебно-методической, научной и лечебной работы коллектива и алгоритма преподавания дисциплин.

T. P. Garnyk, K. V. Garnik, V. A. Petrishcheva, Parchami Ghazae Sepsidih, A. U. Ihnatova

FROM CREATION OF THE DEPARTMENT TILL CURRENT TIME

Key words: phytotherapy, homeopathy, bioenergoinformation medicine, department, history.

Authors revealed the history and methodological establishment of department: as educational, methodological, scientific and therapeutic tasks of staff and algorithm of teaching disciplines

Надійшла до редакції 26.08.2019

DOI:10.33617/2522-9680-2019-3-62

УДК (049.32)615 015.32

РЕЦЕНЗИЯ НА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОЕ ВИДАНИЕ «СИЛА ГОМЕОПАТИИ» К. МЕД. Н., ДОЦЕНТА ЛАРИСИ ПЕТРИВНИ ГУЦОЛ

- **І. С. Чекман, д. мед. н., проф., член-кор. НАН і НАМН України, проф. каф. фармакол., патол. фізіол., клін. фармакол. і фармац., технол. ліків**
- **ПВНЗ «Київський медичний університет»**

Прочитав книгу **Лариси Петрівни Гуцол «Сила гомеопатії»**. Гортаю сторінки книги знову і знову... Ми особисто знайомі з автором з 1998 року. Наше знайомство відбулося на Міжнародному конгресі з гомеопатії в Одесі. І я, і Лариса Петрівна виступали з доповідями. Потім ми часто зустрічалися, з року в рік, на наукових медичних форумах різного рівня. Книга «Сила гомеопатії», як і всі доповіді Лариси Петрівни, дійсно яскрава і надзвичайно корисна.

У сучасних умовах глобальних трансформацій у системі охорони здоров'я особливо актуальними стають питання пошуку методів лікування і оздоровлення пацієнтів, які здатні забезпечити високу ефективність, цілісний підхід до проблем пацієнта, відсутність токсичних та інших побічних дій. Саме ці риси притаманні гомеопатії, що забезпечує цьому методу вагоме місце у системі сучасної фармакотерапії. Це підтверджується

стратегією Всесвітньої організації охорони здоров'я та інших міжнародних медичних організацій щодо розвитку застосування гомеопатії як методу альтернативної медицини у сучасних системах охорони здоров'я.

У зв'язку з цим науково-популярна книга «Сила гомеопатії» викликає особливий інтерес, адже написана вона практикуючим лікарем, фахівцем вищої кваліфікаційної категорії в області терапії, загальної практики – сімейної медицини, народної та нетрадиційної медицини, кандидатом медичних наук, доцентом, Головою Правління Гомеопатичної асоціації «ГОМЕОАСТРА» Ларисою Петрівною Гуцол, яка успішно практикує гомеопатію уже понад 25 років. Крім того, автор має великий досвід викладання методу гомеопатії студентам Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

На мою думку, саме поєднання багатого практичного